Jakelussa mainitut

LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNONVARAKESKUKSEN MAKSUASETUKSESTA 2018

Luonnonvarakeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2014 annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1157/2014) voimassaolo on päättymässä 31.12.2017.

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta uudeksi maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi Luonnonvarakeskuksen maksullisista suoritteista. Lausunnot pyydetään toimittamaan **viimeistään keskiviikkona 13.12.2017** sähköpostiosoitteella kirjaamo@mmm.fi, kopio suvi.ryynanen@mmm.fi.

Tämä lausuntopyyntö on lähetetty vain sähköisenä.

Ylijohtaja Pentti Lähteenoja

Tutkimusjohtaja Suvi Ryynänen

LIITTEET: Asetusluonnos 20.11.2017
Esittelymuistioluonnos 20.11.2017

JAKELU: Valtiovarainministeriö
Luonnonvarakeskus

luonnos 20.11.2017

Maa- ja metsätalousministeriön asetus

Luonnonvarakeskuksen maksullisista suoritteista

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n nojalla, sellaisena kuin se on laissa 348/1994:

1 §

Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet

Luonnonvarakeskus perii valtion maksuperustelain (150/1992), jäljempänä maksuperustelaki, 6 §:n 1 momentin mukaisesti suoritteen omakustannusarvoa vastaavan kiinteän maksun elintarvikekuljetusvälineiden ATP-todistuksista. Maksu on 120 euroa.

Luonnonvarakeskus perii maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaisesti suoritteen omakustannusarvoa alemman maksun, jos kysymys on kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1107/2009 tarkoitetun, metsätaloudessa käytettävän kasvinsuojeluaineen biologisen tehokkuuden ja käyttökelpoisuuden testaamisesta kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) mukaista hyväksyntää varten. Maksu on 2600 euroa.

2 §

Maksulliset liiketaloudelliset suoritteet

Maksuperustelain 7 §:ssä tarkoitettuja muita suoritteita, jotka Luonnonvarakeskus hinnoittelee liiketaloudellisin perustein, ovat:

1) tilaustutkimuspalvelut
2) tutkimusinfrastuktuuripalvelut ja tuotantoalustat
3) Luonnonvarakeskuksessa kehitettyjen tutkimus- ja muiden menetelmien käyttöoikeuksien luovutukset
4) asiantuntija- ja konsultointipalvelut
5) tieto- ja tietovarantopalvelut
6) analyysipalvelut
7) koestus-, testaus- ja tarkastuspalvelut
8) metsä- ja erikoispuiden tuotanto- ja menetelmäpalvelut
9) valiotaimituotanto;
10) kalanviljelytuotteet ja kalanviljelyyn liittyvät palvelut ja menetelmät
11) tietojärjestelmien, ohjelmien ja vastaavien suoritteiden sekä tietojärjestelmissä olevien tietoaineistojen käyttöoikeuksien ja tietoaineistojen tekninen luovuttaminen;
12) julkaisut ja painotuotteet;
13) sähköiset tallenteet, valokopiot ja muut jäljennökset sekä niiden lähettäminen
14) muut tilaukseen tai toimeksiantoon perustuvat erikseen määritellyt tuotteet ja palvelut.

3 §

Julkisuuslain perusteella annettavat suoritteet

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 34 §:n 2 momentissa tarkoitetusta tiedon esille hakemisesta sekä 3 momentissa tarkoitetusta tiedon antamisesta jäljennöksenä tai tulosteena perittävistä maksuista päättää Luonnonvarakeskus noudattaen, mitä mainitussa pykälässä säädetään.

4 §

Voimaantulo

Tämän asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018 ja on voimassa vuoden 2020 loppuun.

Helsingissä x päivänä joulukuuta 2017

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Ylijohtaja Pentti Lähteenoja

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Ylijohtaja
Pentti Lähteenoja

Muistio
Luonnos
20.11.2017

Liite 1

EHDOTUS MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSEKSI LUONNONVARAKESKUKSEN MAKSULLISISTA SUORITTEISTA

1 Yleistä

Luonnonvarakeskuksen toimialasta, tehtävistä, organisaatiosta sekä pääjohtajan tehtävistä ja nimittämisestä säädetään Luonnonvarakeskuksesta annetussa laissa (561/2014), jäljempänä *organisaatiolaki*. Luonnonvarakeskus perustettiin 1 §:n mukaan uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvan kilpailukykyisen elinkeinotoiminnan sekä hyvinvoinnin ja maaseudun elinvoimaisuuden edistämiseksi. Keskus kuuluu maa- ja metsätalousministeriön toimialaan. Lain 2 §:ssä säädetään keskuksen tehtävistä, joihin kuuluu erityisesti tieteellisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan harjoittaminen, yhteiskunnallisen päätöksenteon sekä viranomaistoiminnan tukeminen tuottamalla tietoa ja asiantuntijapalveluita, tiedon ja teknologian siirto sekä tilastotuotanto.

Tarkemmat säännökset Luonnonvarakeskuksen tehtävistä sisältyvät Luonnonvarakeskuksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (715/2014). Sen 1 §:n 1 momentin mukaan Luonnonvarakeskus harjoittaa tieteellistä tutkimustyötä, tiedon ja teknologian siirtoa sekä tilastotuotantoa erityisesti maa-, metsä-, kala- ja riistatalouden sekä muun uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntämisen alalla. Lisäksi mainitun pykälän 2 momentissa säädetään muista Luonnonvarakeskuksen tehtävistä, erityisesti uusiutuvia luonnonvaroja koskevan ennakointi- ja seurantatiedon tuottamisesta, geenivaratyöstä sekä metsänjalostustoiminnasta.

Luonnonvarakeskuksen suoritteista perittäviin maksuihin sovelletaan organisaatiolain 7 §:n mukaan valtion maksuperustelakia (150/1992), jäljempänä *maksuperustelaki*. Luonnonvarakeskuksen suoritteista perittävistä maksuista on säädetty maksuperustelain 8 §:n nojalla annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (1157/2014). Sen voimassaolo päättyy vuoden 2017 lopussa.

Luonnonvarakeskuksen maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden maksut säilyisivät ennallaan, koska suoritteiden tuottamiskustannuksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Maksullisten liiketaloudellisten suoritteiden luokittelua uudistettaisiin ja selkeytettäisiin vastaamaan Luonnonvarakeskuksen maksullisen liiketaloudellisen toiminnan nykyistä rakennetta ja sisältöä. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/199), jäljempänä *julkisuuslain*, perusteella annettavien Luonnonvarakeskuksen suoritteiden maksuja koskeva sääntely säilyisi ennallaan.

2 Ehdotus maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi Luonnonvarakeskuksen suoritteista perittävistä maksuista

1 §. *Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet.*

Maksuperustelain 6 §:n 1 momentin mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävän maksun tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonais-

kustannusten määrää. Samanlaatuisista suoritteista voidaan 2 momentin mukaan määrätä sama maksu, vaikka tuottamisesta aiheutuneet kustannukset poikkeaisivatkin toisistaan. Tällöin kiinteän maksun määrittelemisessä otetaan huomioon suoritteen tuottamisesta aiheutuva keskimääräinen kokonaiskustannus.

Asetusehdotuksen 1 §:n 1 momentissa säädettäisiin Helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa koskevan sopimuksen (ATP) mukaisten todistusten antamisesta perittävistä maksuista. Luonnonvarakeskuksen asiakkaina ovat elintarvikeautojen korien valmistajat ja maahantuojat sekä kuljetusliikkeet. Elintarvikekuljetusvälineiden ATP-todistuksista perittävä maksu olisi 120 euroa. Maksu säilyisi ennallaan.

Maksuperustelain 6 §:n 3 momentin perusteella maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos se on terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä perusteltua. Erityisestä syystä maksu voidaan määrätä tietyltä ryhmältä perittäväksi suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä. Erityisestä syystä maksu, joka muuten määrättäisiin suoritteen omakustannusarvoa vastaavaksi, saadaan määrätä tätä korkeammaksi.

Asetusehdotuksen 1 §:n 2 momentin mukaan Luonnonvarakeskus perisi suoritteen omakustannusarvoa alemman maksun, jos kysymys on kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1107/2009 tarkoitetun, metsätaloudessa käytettävän kasvinsuojeluaineen biologisen tehokkuuden ja käyttökelpoisuuden testaamisesta kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) mukaista hyväksyntää varten. Luonnonvarakeskuksen asema on verrattavissa monopoliasemaan. Keskuksen perustietämyksen ja käytännön tutkimusolosuhteiden kalleuden johdosta Suomessa ei ole muita toimijoita biologisen tehokkuuden ja käyttökelpoisuuden testaamiseen. Suomen ulkopuoliset testausyritykset eivät ole kiinnostuneita kyseisistä testauksista, eikä niitä voida käytännössä tehdä Suomen ulkopuolella johtuen Suomen pohjoisesta ilmastosta, maaperästä ja muidenkin kasvuolosuhteiden erilaisuudesta. Luonnonvarakeskuksella on näin ollen tosiasiallinen yksinoikeus kyseisten testausten tekemiseen ja kyseessä on siten julkisoikeudellinen suorite, joka ei ole arvonlisäverollinen suorite. Metsätalouden kasvinsuojeluvalmisteiden liiketoiminnan volyymi on Suomessa vähäinen, ja korkeat maksut aiheuttaisivat todennäköisesti Suomen oloihin sopivien kasvinsuojeluaineiden testaamisen loppumisen. Tämän myötä uusia valmisteita ei enää tulisi markkinoille Suomessa. Tilanne olisi kriittinen metsäpuiden taimille, koska myöskään niiden kasvuolosuhteet Suomessa eivät pysy ennallaan muuttuvissa ilmasto- ja sääoloissa. Maksu säilyisi ennallaan 2600 eurossa.

Edellä kuvattu tilanne ei kuitenkaan päde maatalouden kasvinsuojeluaineiden tehokkuustestauksiin. Maatalouden kasvinsuojeluaineiden tehokkuustestausta on käsitelty Luonnonvarakeskuksen toiminnassa liiketaloudellisin perustein, koska Luonnonvarakeskuksella on ollut kilpailijoita niin Suomessa kuin pohjoisella vyöhykkeellä, johon Suomi asetuksen (EY) N:o 1107/2009 mukaan kuuluu. Tältä osin maksu perittäisiin jatkossakin 2 §:n 7 kohdan mukaisesti liiketaloudellisesta suoritteesta.

2 §. *Maksulliset liiketaloudelliset suoritteet.*

Maksuperustelain 7 §:n mukaan muut kuin julkisoikeudelliset suoritteet hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein. Pykälässä säädettäisiin Luonnonvarakeskuksen liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavista suoritteista.

1) tilaustutkimuspalvelut;

Kohtaan sisältyvät tilaajan toimeksiannosta suoritetut tutkimukset, joihin tilaajalla on yksinoikeus. Asiakkaina ovat yritykset sekä julkisen sektorin organisaatiot.

2) tutkimusinfrastruktuuripalvelut ja tuotantoalustat;

Tutkimusinfrastruktuuripalvelut sekä tuotantoalustat kohdistuvat muun muassa ympäristötutkimukseen (maalaji-, viljavuus-, hivenaineravinne-, raskasmetalli- ja vastaavat määritykset), elintarvikkeisiin ja rehuihin (muun muassa orgaaniset vierasaineet, vitamiinit, raskasmetallit jne.) sekä tauti- ja tuholaismäärityksiin.

3) Luonnonvarakeskuksessa kehitettyjen tutkimus- ja muiden menetelmien käyttöoikeuksien luovutukset;

Luonnonvarakeskuksessa kehitettyjen tutkimus- ja muiden menetelmien käyttöoikeuksia voitaisiin luovuttaa koti- tai ulkomaisille yrityksille sekä julkisen sektorin organisaatioille.

4) asiantuntija- ja konsultointipalvelut;

Luonnonvarakeskus tarjoaa maa- ja elintarviketalouden, metsätalouden sekä riista- ja kalatalouden tutkimuksesta ja kehittämisestä kiinnostuneille tahoille asiantuntija- ja konsultointipalveluita.

5) tieto- ja tietovarantopalvelut;

Kohta sisältää informaatikon palvelut, tiedonhaun, lainat ja jäljenteet Luonnonvarakeskuksen hallussa olevista julkaisuista ja tietojärjestelmistä ulkopuolisille tutkijoille ja muille toimijoille.

Kohta sisältää myös varsinaista tutkimus- tai tilastointityötä vähäisempää aineistojen muokkaamista asiakkaan tarpeisiin. Tilastotiedonkeruun yhteydessä voidaan asiakkaan toimeksiannosta kyselyyn ottaa ylimääräisiä lisäkysymyksiä, joiden luonne käy ilmi tiedonkeruusta.

6) analyysipalvelut;

Luonnonvarakeskus tarjoaa asiakkaille toimialaansa kuuluvia analyysipalveluja.

7) koestus-, testaus- ja tarkastuspalvelut;

Palvelut kohdistuvat muun muassa pesuaineiden ja näytteenottolaitteiden tarkastuksiin, torjunta-ainekokeisiin, kylmähuonetestauksiin, lujuuskokeisiin ja muihin mittaus-, testaus- ja tarkastuspalveluihin.

8) metsä- ja erikoispuiden tuotanto- ja menetelmäpalvelut;

Luonnonvarakeskuksen metsäpuiden tutkimustaimitarhalla tutkitaan kokeellisesti metsäpuiden erilaisia taimituotantomenetelmiä. Näistä taimista osa käytetään oman metsänviljelyn tutkimustoiminnassa, ja ne taimet, joilla ei ole tutkimuksellista käyttöä, myydään markkinahintaan. Myynnistä saatava tulo ei vastaa näiden taimien kasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia, koska tuotantoprosessi on tehty tutkimustoimintaa varten.

9) valiotaimituotanto;

Luonnonvarakeskus puhdistaa ja ylläpitää valiotaimituotannon ydintaimia ja tuottaa valiotaimiluokan emotaimia ensisijaisesti taimitarhoille. Valiotaimituotanto on hintatuettua palvelutoimintaa.

10) kalanviljelytuotteet ja kalanviljelyyn liittyvät palvelut ja menetelmät;

Luonnonvarakeskuksen tehtävänä on huolehtia kalatalouden geenivarojen monimuotoisuuteen liittyvistä tehtävistä. Tällä tarkoitetaan uhanalaisten ja vaarantuneiden kalakantojen säilyttämistä mäti- ja poikastuotannon avulla. Tehtävän sivutuotteena syntyneet ylimääräiset tuotteet myydään markkinoilla.

Luonnonvarakeskus tarjoaa kalanviljelyyn liittyviä palveluita, kuten kalojen mäti- ja poikastuotteiden kuljetus-, merkintä- ja menetelmäpalveluja.

11) tietojärjestelmien, ohjelmien ja vastaavien suoritteiden sekä tietojärjestelmissä olevien tietoaineistojen käyttöoikeuksien ja tietoaineistojen tekninen luovuttaminen;

Kohta sisältää Luonnonvarakeskuksen omistuksessa olevien tietojärjestelmien ja ohjelmien käyttöoikeuksien ja aineistojen massaluovutuksen teknisin keinoin tilauksesta ulkopuolisille.

12) julkaisut ja painotuotteet;

Luonnonvarakeskus myy ulkopuolisille tahoille tutkimusalaansa liittyviä maksullisia julkaisuja.

13) sähköiset tallenteet, valokopiot ja muut jäljennökset sekä niiden lähettäminen;

Kohta koskee sähköisiä tallenteita, valokopioita ja muita jäljennöksiä, joiden taloudelliseen hyödyntämiseen Luonnonvarakeskuksella on oikeus.

14) muut tilaukseen tai toimeksiantoon perustuvat erikseen määritellyt tuotteet ja palvelut.

Kohtaan sisältyvät kaikki muut maksullisen toiminnan palvelut ja suoritteet (esimerkiksi suositukset metsänviljelyaineistojen käyttöalueiksi, tuotteistetut juustot, maitokoneet -palvelu), jotka eivät luonteensa puolesta sovi pykälässä mainittuihin muihin suoriteryhmiin.

Pykälään sisältyvää luokittelua uudistettaisiin ja selkeytettäisiin vastaamaan Luonnonvarakeskuksen maksullisen liiketaloudellisen toiminnan nykyistä rakennetta ja sisältöä.

3 §. *Julkisuuslain perusteella annettavat suoritteet.*

Julkisuuslain 34 §:n 2 momentissa tarkoitetusta tiedon esille hakemisesta sekä mainitun 34 §:n 3 momentissa tarkoitettujen kopioiden ja tulosteiden antamisesta perittävistä maksuista päättäisi Luonnonvarakeskus ottaen huomioon, mitä mainitun lain 34 §:ssä säädetään. Pykälän asiasisältö säilyisi ennallaan.

4 §. *Voimaantulo.*

Asetusehdotus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018 ja se olisi voimassa vuoden 2020 loppuun. Nykyinen asetus on niin ikään kolmivuotinen.

3 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksen vaikutukset kohdistuvat valtion talousarvion momenttiin 30.01.05. *Luonnonvarakeskuksen toimintamenot*. Alla on esitetty Luonnonvarakeskuksen maksullisen toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuus.

Luonnonvarakeskuksen maksullisen toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuus

Selite	**Toteuma 2016**	**Tulos-sop. 2017**	**Esitys 2018**
Maksullinen julkisoikeudellinen toiminta, 1000€			
- Tuotot yhteensä	132	100	100
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteis-)	120	100	100
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	12	0	0
- Kustannusvastaavuus, %	110	100	100
Maksullinen liiketaloudellisesti hinnoiteltava toiminta, 1000€			
- Tuotot yhteensä	7 626	13 500	13 900
- Kustannukset yhteensä (erillis- ja yhteis-)	7 770	12 500	12 100
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-144	1 000	1 800
- Kustannusvastaavuus, %	98	108	115
- hintatuki	80	80	80
- Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	-64	1 080	1 880

Luonnonvarakeskuksen maksullisesta liiketaloudellisesti hinnoiteltavasta toiminnasta maksuperustelain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua hintatuettua toimintaa olisi jatkossakin valiotaimituotanto. Hintatuki olisi edelleen 80 000 euroa. Hintatuella on ratkaiseva merkitys valiotaimituotannon jatkumiselle toimintaympäristössä, jossa toimintamenomäärärahoja vähennetään ja toisaalta toimintaan kohdistetaan korkeat kannattavuusvaatimukset.

Valiotaimituotannon tavoitteena on taata korkealaatuisen ja ilmastollisesti kestävän lisäys- ja taimiaineiston saatavuus ja ylläpito. Varmennetussa taimituotantojärjestelmässä valiotaimituotanto on keskeisessä asemassa, sillä sen kautta siirretään puutarhakasvitutkimuksen tuloksena syntynyt ydinkasviaineisto ja siihen liittyvä tieto suoraan käytäntöön. Valiotaimituotannon avulla maamme taimistoilla on käytettävissään geneettisesti korkealuokkaista ja terveydeltään testattua lisäysaineistoa. Tämä edellyttää valiotaimituotannon toimintamahdollisuuksien vakauttamista esitetyn hintatuen turvin.

Ilmastonmuutos ja ulkomainen taimituonti ovat lisänneet riskiä uusien kasvintuhoojien leviämiseen Suomeen. Tässä tilanteessa on ensiarvoisen tärkeää, että marjakasveilla pystytään säilyttämään kotimaisten varmennettujen taimien tuotanto ja takaamaan puhtaan materiaalin saatavuus. Varmennettuun tuotantoon on saatava uusia lajikkeita. Varmennettujen käyttötaimien tuotantoon tarvitaan myös uusia viljelijöitä ja olemassa olevien viljelijöiden on laajennettava tuotantoaan, jotta pystytään tuottamaan riittävästi taimia viljelijöiden laadullisiin ja määrällisiin tarpeisiin. Tämä edellyttää lisäpanostusta ydinkasvihuoltoon, valiotaimituotantoon, kasvintarkastukseen, taimituottajien viljelyneuvontaan ja tarvittaviin investointeihin sekä koulutukseen.

Julkinen sektori on suurin taimien ostaja. Täten heikosta taimiaineistosta johtuvat istutusten uusimiset aiheuttavat julkisessa viherrakentamisessa kymmenien miljoonien eurojen ylimääräiset kustannukset. Valiotaimituotannon hintatuki pitää varmennetun lisäysaineiston hintatason kohtuullisena ja mahdollistaa varmennetun emokasviaineiston käytön taimistoissa. Valiotaimituotanto ei kilpaile kaupallisen taimituotannon kanssa, vaan täydentää ja palvelee suomalaisen taimituotannon tarpeita. Testatulla, puhdistetulla ja kohtuuhintaisella emotaimiaineistolla estetään taimien halpatuonnin aiheuttamaa kasvintuhoojien leviämistä ja turvataan ilmasto-olosuhteisiimme sopeutuneen taimiaineiston saatavuus.

4 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä.

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä sekä Luonnonvarakeskukselta.

5 Voimaantulo

Asetusehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018 ja se olisi voimassa vuoden 2020 loppuun.